

Remissvar

Datum för beslut
2024-05-17

Beteckning
GD-beslut 35/2024
Dnr SBU 2024/192

Er beteckning
Dnr A2023/01688
Dnr A2023/01703

Till
Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar för - Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) samt Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften- våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98)

Bakgrund

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på remisser gällande SOU 2023:97 och SOU 2023:98 (dnr A2023/01688, dnr A2023/01703).

Utifrån den kunskap som utredningen redogör för är kunskapsläget gällande både vuxna och barn i prostitution och människohandel liksom de som utnyttjats i pornografiska syften låg. SBU har tidigare inte genomfört någon kunskapssammanställning gällande målgrupperna för de aktuella utredningarna och det finns uppenbarligen en kunskapslucka där SBU skulle kunna bidra framöver.

I såväl SOU 2023:97 som SOU 2023:98 beskrivs ett pågående regeringsuppdrag som SBU har inom ramen för strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (dnr A2022/0128). Uppdraget består i att i samråd med Socialstyrelsen ta fram ett kunskapsunderlag som Socialstyrelsen behöver för att ta fram kunskapsstöd avseende vård för personer som utsatts för sexuellt våld, inklusive prostitution. Arbete med detta pågår och SBU kommer ta fram tre rapporter utifrån uppdraget. Dessa fokuserar på tre särskilt sårbara grupper: personer med intellektuella funktionsnedsättningar, personer med komplex PTSD och små barn. Rapporterna väntas vara klara under sommaren 2024.

I både SOU 2023:97 och SOU 2023:98 nämns SBU:s arbete med en systematisk översikt om insatser för att förebygga och minska gängkriminalitet bland barn och unga ([SBU, rapport 369](#)). Denna publicerades i december 2023 och visar att det finns insatser som involverar socialtjänst eller motsvarande som kan minska skjutvapenvåld, medlemskap i gäng och fortsatt kriminalitet bland unga personer.

Synpunkter från SBU

I de aktuella betänkandena föreslås ett antal åtgärder för att förbättra situationen för människor som utnyttjats i prostitution, människohandel eller i pornografiska syften. SBU tillstyrker generellt förslagen och noterar att flera av dem ligger inom SBU:s uppdrag.

Flera av förslagen (till exempel i SOU 2023:98, förslag 16.3 om att insatser på bred front behövs för ökad kunskap bland vuxna och barn och 16.4 om att nationella kunskapsstöd behöver utvecklas) inkluderar kunskapshöjande insatser till professionen. SBU vill understryka vikten av att de aktörer som får uppdrag att utforma informationssatsningar utgår från kunskapsunderlag som baserats på tillförlitlig forskning. SBU vill också kommentera att det bör adderas utvärdering och följeforskning i de förslag som rör framtagande av nya insatser.

Nedan kommenteras förslag som innefattar SBU:s arbete uppdelad efter SOU 2023:97 och SOU 2023:98.

SOU 2023:97

Förslag 10.3.2, Socialstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram stöd för rättstillämpningen med anledning av ändringen i SoL.

I förslaget om att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram stöd för rättstillämpningen med anledning av ändring i SoL beskrivs SBU:s pågående regeringsuppdrag inom ramen för den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Som arbetet ser ut idag kommer inte de tre rapporter som tas fram (se föregående avsnitt) att inkludera människor i prostitution eller människohandel utan tre andra fokusområden, varför uppdraget kan behöva förlängas och utvidgas om dessa grupper ska inkluderas.

Förslag 10.3.11 Rutiner för att fråga om våld samt bedömningsmetoder behöver utvecklas.

SBU tillstyrker detta förslag, som innefattar att Socialstyrelsen i samverkan med SBU ska kartlägga och se över existerande rutiner för att fråga om våld och frågeformulär avsedda att upptäcka våldsutsatthet samt undersöka om de kan kompletteras med frågor som avser människor i prostitution och människohandel.

SOU 2023:98

Förslag 16.2.1. Befintlig kunskap om identifiering av sexuell riskutsatthet och effektiva behandlingsmetoder inom hälso- och sjukvården bör samlas och spridas.

SBU tillstyrker detta förslag, där myndigheten föreslås få i uppdrag att genomföra en internationell och nationell kartläggning för att identifiera, dels metoder för att upptäcka sexuell riskutsatthet, dels metoder inom hälso- och sjukvården för behandling av barn respektive vuxna som har utnyttjats sexuellt i pornografiska syften. Liknande kunskapssammanställningar har inte tidigare gjorts, varför SBU ser ett behov en sådan kartläggning. SBU tillstyrker att förslaget om att tilldela myndigheten två miljoner kronor för detta uppdrag är rimligt utifrån uppdragets ramar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2024-05-17. Projektledare Linda Jonsson har varit föredragande. Samrådande har varit avdelningschef Jonas Bergström.